

ingemiscĕre. uerb. intr., tr. **FORMA** ambigitur saepe cum ingemescere cod.; perf. ingemui ad *ingemere* attributum est. **ETYM** in, gemiscere. **DROM** prov. engemezir. [FREQ media **191**^{indicia} **12**^{/d.c.m.} **68-44** Cic] uocabulum scriptis litterariis argumentando exponendo narrando, quandoquidem dramaticis, proprium; omnibus usibus, saepissime prosa; et technicis paululum apparet; inde a saec. I aec. apparet, in fine Antiquitatis abundantius.

VARIATIO OPERUM		indicia	p ^{/d.c.m. subc.}
	argumentalis	102	15
	dramatica	1	2,2
	narratiua	73	13
	exponens	15	5,1
DIACHRONICA	I aec.	16	5,7
	I-II ec.	22	5,7
	III-V ec.	153	17
DIAPHASICA	docta	8	3,8
	media	181	13
	quotidiana	2	3,5
DIASTRATICA	litteraria	186	14
	technica	5	1,8
MODUS	prosa	190	13
	uersu	1	0,52

¶ **a1** ob animi dolorem flere • *gemir de pena* [TROP ESC+ [¬]flere^b SIM gemere^{b1}] **68-44** Cic Att 8.12.5. meminī quid mihi tum suaseris ... idque saepe ingemiscens sum recordatus. **29-9** Liv 40.54.8. animum regis ... ingemiscere ... filii desiderio sensit. **41** SEN Hel 13.7. Ducebatur Athenis ad supplicium Aristides, cui quisquis occurrerat deiciebat oculos et ingemescebat. **350-400** DICT 5.3. non ... cuius inueniri posset, qui aerumnis suis ingemesceret. **390-406** VULG Thren 1.21. ingemesco ego et non est qui consoletur me. ¶ **GLOSS** 2.311.11. Ingemesco ἐπιστενάζω.

ob propria malefacta • *de vergüenza por las propias acciones, gemir de arrepentimiento* **62-43** Cic Fam 7.33.1. si quando aliquid dignum nostro nomine emisimus, ingemescamus. **355-361** LUCIF Reg apost 816b. ingemisce toto corde tam te grauiter deliquisse colligens. 818a. ingemisce pro criminibus tuis.

ob iniuriam • *ante la injusticia* **117-180** FLOR Epit 2.16b. Quis pro indignitate rei ingemescat? **330-430** HEGES 5.1.38.21. fratrem ... innoxium in crimen uocari ingemescebat. **300** AMBROSIAS In Rom 125c. diebus ac noctibus iniurias patiens ingemiscit. **370-420** HIER Epist 5.147.10. Uniuersi te [Sabinianum] stare ante altare Christi ingemiscebant.

ob ea quae mutari non possunt • *o ante la realidad que es imposible cambiar* **200** VET Sirach 30.21. uidens oculis et ingemescens sicut spado conplectens uirginem et suspirans.

a2 et magis ob labores rerum, quasi queri • *y, en un plano más material, quejarse* [TROP queri] **390-406** VULG Ex 2.23. Post multum uero tempore mortuus est rex Aegypti: et ingemiscentes filii Israel, propter opera uociferati sunt.

a3 ad funera praecipue pertinuit • *estuvo especialmente conectado con el funeral* **45** Cic Tusc 2.21. Heu! uirginalem me ore ploratum edere, quem uidit nemo ulli ingemescentem malo! **343-350** FIRM Err 3. ut fletus suos annuis ululatus seminent in tristitia, interfecti funeris calamitatibus ingemiscant. **390-406** VULG Ez 24.17. non planges neque plorabis neque fluent lacrimae tuae ingemesce tacens mortuorum luctum non facies.

PATR uiro minime conueniebat • *era impropio del varón* **45** Cic Tusc 2.55. Ingemescere non numquam uiro concessum est, idque raro. 2.56. Nec uero umquam ne ingemiscit quidem uir fortis ac sapiens.

animi dolorem referebat qui uerbis exprimendus non erat • *transmitía un dolor interno que no se podía expresar con palabras* [DOM tacitus] **29-9** Liv 39.25.12. ingemiscere magis quam loqui. **125** APUL Met 2.15. tacitus ingemescebam. **370-420** HIER Epist 4.117.1. Cumque ego ingemiscerem, et multo plura tacendo quam loquendo significarem.

a4 quasi flere fuit • *entró en el espectro semántico de otros verbos, tales como flere, lamentar*(se^{de}) [SIM [¬]flere^b] **44-43** Cic Phil 3.23. ingemiscis hostem iudicatum Dolabellam. **125** APUL Met 3.11. istud quod uehementer ingemescis. **330-430** HEGES 5.4.6.16. sacerdotes inrideri legem a perditis flentes ingemescebant.

a5 [DOM heu, uah(a)] ¶ **CLEDON** 69. ut heu: heu responsio aduerbium est; quando ingemiscientis est, interiectio est. Ps AUG Reg aduerbiis.6. uaha, ingemescendi.

cum aduerbiis comparatiuis coniunctum est quae doloris gradus exprimebant • *estuvo acompañado de adverbios en diversos grados de comparación, que indicaban la intensidad del sufrimiento* **125** APUL Met 2.30. altius ingemescens. **125** APUL Met 9.39. hortulanus ille miseratus suosque casus grauiter ingemescens. **390** AMM 15.5.15. Malarichus ... suamque et popularis Siluani uicem grauiter ingemiscens.

uel quae ad uerba lacrimare dolore flere referebant • *o que estaban relacionados con verbos como lacrimare, dolere o flere* **32** VAL MAX 5.10.2. ut uos potius meo casu doleatis quam ego uestro ingemiscerem. **370-420** HIER Epist 3.78.1. lacrymabiliter ingemiscit. 4.129.3. flebiliter ingemiscit. **386** AMBR Epist 1.13.1.3. dolentius ... ingemiscimus.

GRAM ingemiscere^{dat.} • *gemir*^{por} **404** SULP SEV Chron 2.10.1. ingemiscens patriae ruinis.

adi. **ingemiscendus, a, um.** flendi dignus • *digno de lástima o lamentable* [REL lacrimandus] **390** AMM 26.6.23. ad ingemiscendas erupisse rei publicae clades.

b1 CHRIS *gemendo petere ut deum allicias, orare uel obsecrare* • *hacer peticiones gimiendo para convencer al dios, rezar o suplicar* [TROP orare^b] **203** PASS Perp 7.2. coepi de ipso orationem facere multum et ingemescere ad Dominum. **398** AUG Serm 64a.3. pro ipsis persecutoribus nostris ingemescamus ad Deum. 206.1. orationibus ingemiscamus instantius.

b2 CHRIS *minime caelo, at terris uiuere, ubi lugetur* • *pasar la vida llorando y suspirando a la espera de la vida eterna, estar en un valle de lágrimas* [SIM [¬]ingemere^{bs} DOM grauatus, liberare; corpus pondus quod quasi sarcina uehendum est el cuerpo mortal es el peso que debe acarrear el cristiano sarcina, tabernaculum] **300** AMBROSIAS In Rom 125c. ingemiscimus, exspectantes redemptionem corporis nostris. 126a. Apostolus ... bene sentit de nobis, dicens quia ingemiscimus, ut hinc liberemur. **392-393** HIER Soph 1.72. qui sumus in tabernaculo corporis huius, ingemiscimus conquerentes. **398** AUG Serm 30.299.9. ingemiscimus grauati: sub sarcina scilicet corruptibilis corporis. **400** VULG Cor II 5.4. qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati.

b3 CHRIS *dei nomine nuntiare, saltem scriptis constare* • *profetizar o, al menos, constar algo en las escrituras cristianas* [TROP nuntiare SIM [¬]uaticinari^a] **380-400** GAUDENT Serm 976c. Profecto radix omnium malorum est amor pecuniae, ut ingemiscit Apostolus.

c1 ob corporis dolorem gemere, quandoquidem ob uerbera • *gemir de dolor, a veces debido a los golpes* [TROP sonare DOM pugil] **45** Cic Tusc 2.40. pugiles caestibus contusi ne ingemescunt quidem.

seu uulnera • *a las heridas* [DOM tactus, tangere] **41** SEN Ira 3.20.3. exulcerata et aegra corpora quae ad tactus leuissimos gemunt. **63-65** SEN Epist 52.10. si exclamaueritis, non aliter audiam quam si ad tactum uitiorum uestrorum ingemescatis. **370-420** HIER Epist 4.118.3. nec tactas carnes, nec ossa confracta, ad quorum dolorem difficile est non ingemiscere.

immo aspernamentum seu repulsionem quandam gemitibus exprimere • *o simplemente transmitir un rechazo mediante gemidos* **400** CAEL AUR Diaet pass 31. cataleptici odoramentis etiam admotis aut aliquo ciborum gustu commoti ingemiscunt. 118. animi defectu quem Graeci lipothymian uocant, cum stomacho turbato, qui pessime pressi ingemiscunt aut dentibus stridunt.

quaedam per sonitum gemitus edere admonebant • *algunas cosas con su sonido recordaban la acción de gemir* **63-65** SEN Her O 1732. ingemiscit ignis.

c2 gemitus edere inter partus aculeos et dolores • *sufrir los dolores del parto* [DOM pariturire] **79** PLIN Nat 35.140. Ioue Liberum parturiente depicto mitrato et muliebriter ingemescente inter obstetricia dearum. **338** IUL VAL 1.12.7. His femina incitata mugitu omni uehementius ingemiscens exegit puerum.

CHRIS *per metaphoram eo uocabulo abusus est cum partus aculeos pati id quod dolore uideretur, partu ipso Christianam fidem aduentientem nuntiante* • *formó parte de una metáfora en la que sufrir en el parto es similar a dolere, y donde el producto del parto será la revelación del cristianismo* **300** AMBROSIAS In Rom 125a. omnis creatura ingemiscit et parurit usque adhuc. Parturire dolore est. **399** AUG In Iob 1.39. Soluuntur autem isti dolores cum fuerit partus editus, id est, ueritas persuasa eis pro quibus ita ingemiscitur.